ใบความรู้ เรื่อง โน้ตดนตรีไทย

1.โน้ตดนตรีไทยมีทั้งหมด 7 เสียง แต่ละโน้ตจะห่างกัน 1 เสียงเต็ม ดังนี้

เสียง	สัญลักษณ์แทนเสียง
โด	ด
เร	ร
มี	ม
ฟา	ฟ
ซอล	ซ
ลา	ล
ที	ท

2. โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านบน (Ẋ) หมายถึง โน้ตที่มีเสียงสูง เช่น โดเสียงสูง : ด̇

โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านล่าง (X̣) หมายถึง โน้ตที่มีเสียงต่ำ เช่น เรเสียงต่ำ : ร̣

3. โน้ตดนตรีไทย 1 บรรทัด มี 8 ห้องเพลง

1	2	3	4	5	6	7	8

โน้ตดนตรีไทย 1 ห้องเพลง มี 4 จังหวะ [- - - -]

กรณีที่มีโน้ตครบ 4 จังหวะ จะบันทึกโน้ตลงในแต่ละห้องจนครบ เช่น [ดดดด]

ถ้าบางห้องมีโน้ตไม่ครบ 4 จังหวะ จะใช้เครื่องหมายขีด – บันทึกลงไปในห้องเพลง เช่น [- - - ด] [- ด - ด]

4. จังหวะยกตก ดนตรีไทย

ในการอ่านโน้ตดนตรีไทยจะใช้วิธีการอ่านจังหวะยกและตก โดยมีการปรบมือไปตามจังหวะ (จังหวะที่ 4 หนักที่สุด)

↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก

↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก	↑↓↑↓ ยก ตก ยก ตก
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ซ ซ ซ ซ	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ด̣ ด̣ ด̣ ด̣

ตบมือหนักเน้นจังหวะที่ 4

LIVEWORKSHEETS

5. จังหวะดนตรีไทย ประกอบด้วย จังหวะฉิ่ง และจังหวะหน้าทับ

– จังหวะฉิ่ง คือ จังหวะที่เกิดจากการใช้ฉิ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะ เสียงฉิ่งเป็นจังหวะเบา เสียงฉับเป็นจังหวะหนัก เสียงฉิ่งบรรเลงแบบเปิดมือ เสียงฉับบรรเลงแบบปิดมือ ผู้บรรเลงฉิ่งต้องมีพื้นฐานจังหวะที่มั่นคง จังหวะฉิ่งแบ่งออกเป็น จังหวะฉิ่งปกติ และจังหวะฉิ่งพิเศษ ในที่นี้จะกล่าวเพียงจังหวะปกติ

จังหวะฉิ่งปกติ มีดังนี้

อัตราจังหวะสามชั้น							
- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ	- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ
อัตราจังหวะสองชั้น							
- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
อัตราจังหวะชั้นเดียว							
-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ

จากภาพ จะเห็นได้ว่าอัตราจังหวะสามชั้น เป็นอัตราจังหวะที่ช้าที่สุด

– จังหวะหน้าทับ คือ จังหวะกลองที่ใช้ตีกำกับจังหวะในเพลงต่างๆ มาจากคำว่า “ทับ” ที่หมายถึงเครื่องดนตรี ช่วยกำหนดวรรคตอนของเพลงทำให้เพลงสมบูรณ์มากขึ้น จังหวะหน้าทับ แบ่งได้หลายประเภท คือ หน้าทับสามัญ หน้าทับภาษา หน้าทับเฉพาะประเภท หน้าทับเฉพาะเพลง

ตัวอย่าง

- **หน้าทับสามัญ**

หน้าทับ**ปรบไก่** สำหรับบรรเลงด้วย**กลองแขกและโทนรำมะนา**

สามชั้น

จังหวะฉิ่ง							
- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ	- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ
จังหวะหน้าทับ							
- - ทั่งติง	ทั่งติงโจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ	- -โจ๊ะจ๊ะ	- - - -	- - โจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ
- ติง – ติง	- ทั่งติงทั่ง	ติงทั่ง-ติง	- - โจ๊ะจ๊ะ	- ติง – ทั่ง	- ติง – ติง	- ทั่ง – ติง	ทั่งติง – ทั่ง

ตัวอย่างเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงจังหวะหน้าทับ

กลองแขก

กลองสองหน้า

โทนรำมะนา

LIVEWORKSHEETS

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้ https://shorturl.asia/Xc0Nx

แบบฝึกหัดเรื่อง โน้ตดนตรีไทย

1.จงเติมชื่อโน้ต หรือ ตัวย่อของโน้ต ลงในช่องว่างต่อไปนี้

1.1 โด = ... 1.2 ..... = ท

1.3 เร = ... 1.4 ลา = ...

1.5 ฟา = ... 1.6 ..... = ม

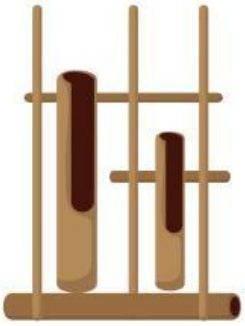

2. โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านบน (Ẋ) หมายถึง โน้ตที่มีเสียง.....

3. โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านล่าง (Ẋ) หมายถึง โน้ตที่มีเสียง.....

4. โน้ตดนตรีไทย 1 บรรทัด มี.....ห้องเพลง (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

5. โน้ตดนตรีไทย 1 ห้องเพลง มี.....จังหวะ (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

6. ให้นักเรียนเขียนโน้ตดนตรีไทย โดยเขียนโน้ต ด ในจังหวะดังต่อไปนี้

6.1 จังหวะที่ 2 และ 4 จังหวะอื่นาให้ใช้เครื่องหมายขีด (–)

6.2 จังหวะที่ 2,3,4 จังหวะอื่นาให้ใช้เครื่องหมายขีด (–)

7. ให้นักเรียนเขียนโน้ตดนตรีไทย ดังต่อไปนี้

7.1 เขียนโน้ต ด ในจังหวะหนัก (จังหวะอื่นใช้เครื่องหมายขีด –)

7.2 เขียนโน้ต ล จำนวน 4 จังหวะ

7.3 เขียนโน้ต ร ในจังหวะที่ 3, 4 (จังหวะอื่นใช้เครื่องหมายขีด –)

8. จังหวะฉิ่ง อัตราจังหวะ.....ชั้น เป็นอัตราจังหวะที่ช้าที่สุดของดนตรีไทย (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

9. ให้นักเรียนเขียนบันทึกจังหวะฉิ่ง อัตราจังหวะสองชั้น จำนวน 2 ห้องเพลง

10. จังหวะกลองที่ใช้ตีกำกับเพลงต่างๆ ทางดนตรีไทย เรียกว่า จังหวะ.....

LIVEWORKSHEETS